

Pyyhtiän sukulehti

15.3.2006

TÄSSÄ NUMEROSSA:

SUKUSEURA TOIMII	3
SUKUTUTKIMUK- SEN TULOKSIA	4
PYYHTIÄN SUVUN VAIHEITA JOUTSENOSSA	6 8
23 VUOTTA KOTI- SEUTUMATKOJA KUPARSAAREEN	10
SAIJAN PYYHTIÄN KOTITALOA ETSI- MÄSSÄ	12
KUTSU SUKUKOKOUK- SEEN 2006	14
SUKUKOKOUKSEN OHJELMA	14

MUISTATHAN

JÄSENMAKSUN

10 €

Pankkisiirto lehden
takakannessa

Jäsentiedotteita

SUKUSEURASSA NYT 115 JÄSENTÄ

Sukuseuran jäsenmäärä on tasaisessa kasvussa. Jäsenmäärän kasvua kuvaavat oheisen taulukon luvut.	Perustajia 6.6. 2003	28
	Jäseniä 31.12.2003	51
	Jäseniä 31.12.2004	98
Jäsenet, välittää tietoa seurasta sukulaisille!	Jäseniä 31.12.2005	115

MITEN JÄSENEKSI SUKUSEURAAAN ?

Pyyhtiän sukuseuran jäseneksi ovat tervetulleita kaikki Kuparsaaresta lähteneet Pyyhtiät sekä sukuun avio- liiton kautta tulleet. Nykytietojen mukaan Suomen kaikki Pyyhtiät ovat lähtöisin juuri Kuparsaaresta.

Seuraan pääsee lähettämällä vapaa- muotoisen ilmoituksen seuran hallitukselle. Osoite:

Jarmo Pyyhtiä
Kaakinmaantie 102
36430 SAHALAHTI tai
jarmo.pyyhtia@kolumbus.fi

Kirjeessä tai sähköpostissa olisi hyvä mainita hakijan täydellinen nimi,

puhuttelunimi alleviivattuna, syntymäaika ja -paikka, täydellinen postiosoite, puhelinnumerot sekä mahdollinen sähköpostiosoite.

Lisäksi olisi hyvä kertoa vanhempiensa ja esivanhempiensa nimet ja syntymäajat niin pitkälle kuin ne ovat tiedossa. Tämä auttaa seuran sukututkijoita sijoittamaan uuden jäsenen oikeaan sukuhaaraan ja tieto antaa mahdollisesti jopa uutta tietoa tutkijoille.

Hallitus lähettää tämän jälkeen uudelle jäsenelle jäsenmaksulipukkeen.

Kuparsaaren Pyyhtiät -
sukuseura

Kuparsaaren
Pyyhtiänmäeltä
lähteneiden
Pyyhtiöiden
yhdyside.

Löydät sukuseuran myös
webistä: [http://
www.kolumbus.fi/tili.orava/](http://www.kolumbus.fi/tili.orava/)

HALLITUKSEN KOKOONPANO JA
YHTEYSTIEDOT

Nimi	Puhelin	e-mail	Ero- vuoro
Marja-Leena Andersin	(019) 768 032	marja-leena.andersin@katsastus.fi	2008
Kerttu Arminen	040 831 5521 (019) 440 255		2006
Anneli Kesanto	(03) 612 7303		2007
Reijo Orava	0500 420 810	reijo.orava@riista.fi	2006
Satu Putkisalo	050 300 9667	satu.putkisalo@pp.inet.fi	2008
Aarne Pyyhtiä	050 555 9555	aarne.pyyhtia@finnet.fi	2006
Ilmo Pyyhtiä	040 545 3845	ilmo.pyyhtia@bof.fi	2007
Jarmo Pyyhtiä	(03) 376 3226	jarmo.pyyhtia@kolumbus.fi	2007
Sirpa Pyyhtiä	041 5304 919	sirpa.pyyhtia@kolumbus.fi	2008

Kansi: Pyyhtiän sukuseuran jäsenet kesän 2006 retkeilyllä Joutsenossa Suokumaan Hovin pihamaalla. (Kuva Sarri Kukkonen)

Kansi: Kuparsaaren kotiseuturetkien loppumatka tehdään nykyisin veneillä. (Kuva Reijo Orava)

Puheenjohtajalta

SUKUSEURAMME TOIMII!

Sukuseuramme viime kesän tapaaminen yhdisti suvun kaksi sukuhaaraa, jotka ovat eläneet suhteellisen lähekkäin mutta kuitenkin sukulaissuhdetta tiedostamatta noin 250 vuotta.

Kuparsaaren Pyyhtiänmäeltä muutti

"Sukuseuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta jäsentensä keskuudessa"

1700-luvun loppupuolella kuusi Pyyhtiän veljestä noin 70-80 km etäisyydelle Suokumaan Hoviin, joka nykyisin on Joutsenoa. Siellä he jälkeläisineen elivät pitkään yhteistaloudessa harjoittaen menestyksellistä maanviljelyä ja karjataloutta.

Kuparsaareen jääneiden jälkeläisistä muodostuu se sukuhaara, joka joutui toisen maailmansodan vuoksi evakkoretkelle määränpäänsään Riihimäen ja Lahden seudut.

Nämä sukuhaarat tapasivat viime kesäkuussa Suokumaalla Hovin maisemissa. Retki jatkui seuraavana päivänä Kuparsaareen Pyyhtiänmäelle.

Tapaaminen oli riemukas. Tieto yhteisistä sukujuurista lämmitti kielet ja kanssakäyminen on oli karjalaisen välitöntä. Aivan kuin olisi tunnettu aina. 250 vuotta oli kerralla poispöyhkäisty.

Noina päivinä kirkastui itselleni sukuseuran sääntöihin kirjattu toiminta-ajatus: "Seuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta jäsentensä keskuudessa".

Tässä lehdessä esitellään viime vuoden sukutapaamisen ja siellä esitel-

lyn sukututkimuksen tuloksia. Pääpaino on annettu nyt Joutsenon sukuhaaralle, joka on runsaslukuisesti löytänyt mukaan seuraamme. Saatan vain tyytyväisenä todeta: Sukuseuramme toimii!

Reijo Orava

SUKUKIRJA SEURAN KYMMENVUOTISTAVOITTEEKSI

Sukukirjan julkaiseminen on asetettu sukuseuramme kymmenvuotistavoitteenksi. Suvun historiaa tunnetaan jo lähes puolen vuosituhannen ajalta. Suvun päähaarat tunnetaan nyt pääpiirtein, mutta yksityiskohtia on paljon selvittämättä, pienempiä sukuhaaroja on kytkemättä toisiinsa.

Suvun taustojen, tarinoiden ja kuvien sekä dokumenttien keruu on saatu hyvään alkuun. Siitä on hyviä näytepaloja tässä lehdessämme.

Sukukirjan tuottaminen ja siihen liittyvän taustatutkimuksen tekeminen harrastevoimin on suuri urakka.

Siksi se on asetettu kymmenvuotistavoitteenksi. Suku on ollut olemassa puoli vuosituhatta. Jaksamme varmaan odottaa kirjaa vielä muutaman vuoden.

Tiedon keruussa suurin viimevaiheen työ tulee olemaan kerätyn tiedon tarkastaminen. Sadan viime vuoden ajalta tiedot on kerättävä suvun keskuudesta. Sataa vuotta nuoremmat kirkonkirjat tai henkilörekisteri eivät ole julkisia. Lähivuosina sukuseura lähestyy siis kaikkia teitä. Tarvitaan tarkkoja tietoja suvun henkilöistä; nimistä, syntymäaajoista, elämänvai-

heista ja kuolinpäivistä. Olisi hienoa, jos kaikista perhekunnista tai sukuhaaroista löytyisi innokkaita avustajia tähän tiedonkeruuseen. Seuran hallituksen tai sukututkijoiden voimin se ei yksin onnistu.

Jo tässä vaiheessa haluan esittää suurkiitokset seuramme innokkaille sukututkijoille. Suurimman työpanoksen ovat antaneet Ilmo Pyyhtiä kannakselta evakkoon lähteneiden osalta ja Marjo Tanninen Joutsenon sukuhaaran selvittelijänä.

Reijo Orava

PYYHTIÄN SUVUN KEHITYSASKELIA ANTREAN KUPARSAARESSA 1500 – 1700 LUVUILLA

Kannaksen asuttamisesta on olemassa monia teorioita, mutta viimeisin on se, että väestöä siirtyi Länsi-Suomesta turkisten ja kalan toivossa vähitellen itään historiallisen ajan alkupuolella 1000-luvulta lähtien.

Kannaksella on ollut kalastajia jo 9000 vuotta sitten, kuten Sakari Pälvin verkkolöydöt Antreasta osoittavat.

Kun turkiseläimet alkoivat ehtyä, alettiin polttaa tervaa ja myöhemmin kaskea ja viljellä maata. Tästä syntyi vähitellen kiinteämpää peltoviljelyä. Kannas on siis asutettu kiinteämmin myöhään ja Kuparsaari syrjäisen sijaintinsa vuoksi vieläkin myöhemmin, ehkä vasta 1400 – 1500-luvuilla.

Vuoksi ja siihen liittyvät vesistöt olivat merkittäviä kalastuspaikkoja ja kauppaväyliä. Aluksi turkis- ja muuta tavarain kauppaa hoitivat Karjalasta, mahdollisesti Vienanmeren rannoilta tulleet permit, jotka olivat todennäköisesti suomensukuisia Syrjäänejä tai Vepsäläisiä. Permit olivat samalla myös myöhempien ”laukkuryssien” edeltäjiä. Myöhemmin Novgorod kehittyi merkittäväksi kauppapaikaksi. Novgorodin tuhon jälkeen 1400-

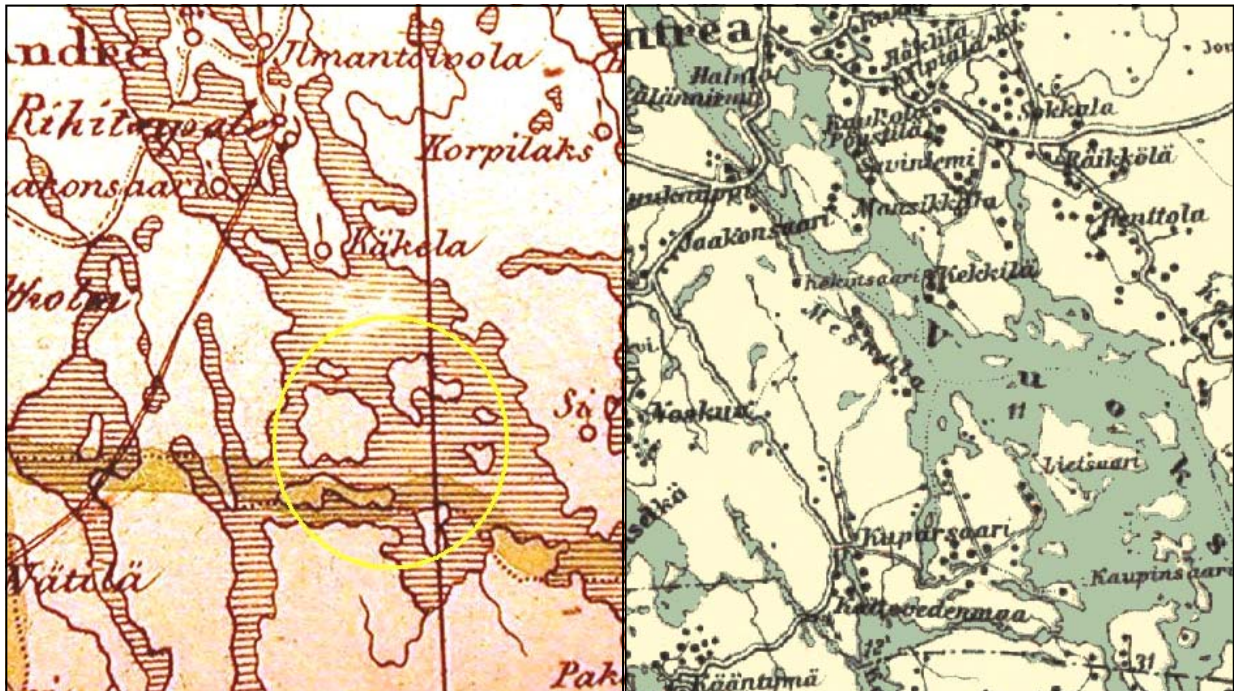
luvulla Hansakauppa ulottui aina Kannakselle ja Käkisalmeen asti. Viipuri oli tietenkin merkittävä kauppapaikka jo 1300-luvulta lähtien.

Ensimmäiset havainnot Pyyhtiän suvusta ovat vuosien 1549 ja 1558 vero- eli maakirjoissa. Aiemmassa vuoden 1543 verokirjassa Pyyhtiän sukunimeä ei vielä jostain syystä esiinny. Anti Pyyhtiaine esiintyy vuoden 1558 Viipurin linnan voutintileissä kruunulle kokoveroa maksavana talonpoikana Per Kuparisen nautakunnassa Jääsken (myöhemmin Antrean) Pitäjän Kuparsaareissa. Nautakunta vastasi yhteisesti yhden veronaudan kasvattamisesta. Kuparsaari oli tällöin vielä selkeästi saari useamman saaren rypässä, kun Vuoksen vesi oli ainakin 3½ metriä nykyistä korkeammalla. Vuoksen vesi laski tämän 3½ metriä, kun Kiviniemen kannas puhkaistiin vuonna 1857. Mielenkiintoinen seikka tässä yhteydessä on, että Pyyhtniemi sijaitsi Riimsaaren vastarannalla mantereen puolella. Näin ollen on mahdollista, että Pyyhtiät asuivat ennen Kuparsaaren siirtymistä Pyyhtniemessä.

Kuparsaareissa oli vuonna 1543 viisi taloa ainakin Kuparinen, Pyyhtiä, Ruponen ja Kemppi. Elämä Kannaksella oli hyvin vaikeata 1500-luvulla ja 1600-luvun alkupuolella, kun Ruotsi ja Venäjä kävivät kiivaita vuosikymmeniä jatkuneita rajasotia, jotka päättyi-

”Ensimmäiset havainnot Pyyhtiän suvusta ovat vuosien 1549 ja 1558 vero- eli maakirjoissa.”

vät ensin Täyssinän rauhaan 1595 ja Stolbovan rauhaan 1617. Itse asiassa Suur-Jääski ja Äyräpää olivat rajasotien näyttämönä Pähkinäsaaren rauhan 1323 ja Stolbovan rauhan välisen ajan. Alkuvaiheessa alueella ei ollut mitään järjestäytynyttä armeijaa, vaan talonpojat muodostivat erilaisia joukkoja, jotka kävivät jatkuvaa kostosotaa itänaapurin kanssa. Rajasodissa kyliä tuhoitiin moneen kertaan ja ihmisiä tapettiin tai vietiin vankeina

Karttavertailu kertoo Kuparsaaren pinta-alan kasvaneen monikertaiseksi, kun Vuoksen pinta aleni noin 3,5 metriä vuonna 1857. Lasku johtui siitä, että Kiviniemen kannas puhkaistiin. Vasemmalla pala Antrean karttaa vuodelta 1799 ja oikealla osapuilleen sama alue 1930-luvun kartasta. Kuparsaari oli 1700-luvulla saariryhmä (keltainen rajaus).

Venäjälle. Vihollisen hyökätessä kylään vetäydettiin piilopirtteihin, jos ehdittiin. Vartiopaikoista kertovat myös monet paikannimet kuten esimerkiksi Kuparsaaren Vahiniemi, joka oli Laitsalmen pohjoisrannalla. Mustalammen etelärannalla oli myös Kasakalahti niminen paikka.

Ruotsin ja Venäjän välinen ”viisikolmatta vuotinen” sota vuosina 1570 – 1595 rasitti väestöä voimakkaasti, kun vihollinen hävitti kyliä ja myös omat sotilaat ottivat väkisin talonpojilta ruokaa ja rehua hevosille. Lisäksi kuningas joutui sotien tähden verottamaan ankarasti väestöä. Talonpojat köyhtyivät ja maatalouden harjoittaminen oli vaikeata. Väestön kehitys oli myös tästä syystä heikkoa. Kannaksella oli sodan eri vaiheissa välillä runsaastikin joukkoja Suomesta ja Ruotsista sekä Juhana III:n palveluksessa oleva saksalainen lippukunta. Sota oli siis osin hyvinkin kansainvälistä.

Talonpojat osallistuivat myös itse taisteluihin, joko talonpoikaisryhminä tai sitten järjestäytyneenä armeijana. Jääskestä ja Äyräpäästä oli Ruotsin kuninkaan käyttöön värvätty yksi lippukunta sotilaita 300 miestä. Tämä lippukunta taisteli varsin urhoollisesti ja useita vuosikymmeniä 1500-luvun loppupuolella Ruotsin kuninkaan riveissä mm. Käkisalmen linnan valtauksessa ja sen puolustuksessa sekä hyökkäysmielillä Laatokalla. Sen päällikkönä toimi pitkään Jöns Jönsinpoika (mainitaan myös Juhani Juhaniinpoikana). Sukunimestä ei ole tietoa, mutta esim. Kuparisten suvun 3 ensimmäistä kirjattua henkilöä 1500-luvun loppupuolella ovat Jöns Jönsinpoika. Tämä maininta sen tähden, että Jöns Jönsinpoika rakennutti suuria Laatokalle kelpaavia veneitä Kuparsaareissa. Siellä oli mitä ilmeisemmin tarkoitukseen sopivaa hyvää mäntyä ja sieltä kulki vesitieyhteys Käkisalmeen ja Laatokalle. Mitään näyttöä ei kuitenkaan ole kirjallisuudesta löytynyt, että kyseessä olisi Kuparsaaren Kuparinen.

Seuraava havainto Pyyhtiän suvusta on 1600-luvun alkupuolelta Matti Pyyhtiästä, jonka poika Pekka Pyyhtiä syntyi 1657. Pekka Pyyhtiällä ei tiedetä olleen kirkonkirjoihin merkittyjä sisarusia, mutta mahdollista on, että hänellä oli veljet Juhani ja Martti, koska 1691 syntyi Kuparsaareissa Juhani

Juhaninpoika ja 1703 Martti Martinpoika. Pekka Pyyhtiän lapsista on tietoa vain Pekka- pojasta, joka syntyi 1696 Antrean Kuparsaareissa. Pekka Pyyhtiä otti naimaikään tultuaan vaimokseen Valpuri Yrjöntyttä Hyväkän, joka oli syntynyt vuonna 1700.

Pekka Pekanpoika ja Valpuri Yrjöntyttä kasvattivatkin sitten melkoisen lapsikatraan, ainakin 12 lasta, joista vain Anna ja Valpuri kuolivat nuorina. Pojista vain Juhani eli koko elämänsä Antrean Kuparsaareissa. Kaikki muut pojat muuttivat vuonna 1769 Joutsenoon Suokumaan kylään Hovin tilalle. Veljesten nimet olivat ikäjärjestyksessä: Antti, Pekka, Yrjö, Matti, Tuomas ja Eskeli. Muutto liittyi mitä ilmeisimmin vuonna 1740 solmittuun ns. pikkuvihan rauhaan Haminassa Venäjän ja Ruotsin välillä, jossa raja vedettiin Kymijokeen. Paljon ruotsalaisten omistamia kartanoita jäi Venäjän puolelle ja tämä ei varmaankaan ollut heille mieluisaa. Tiloja jäi mitä ilmeisimmin tyhjiksi. Tämä voi olla syynä siihen, että Pyyhtiän veljekset saivat jonkinlaisella saannolla tai kaupalla omistukseensa edellä mainitun huomattavan suuren tilan. Muutotarve oli joka tapauksessa suuri, sillä Pyyhtiänmäen tai Pyyhtiälän pelot tuskin pystyivät antamaan kovin riittävää elantoa Pyyhtiän suurperheelle. Vuoksessa tosin oli runsaasti kalaa.

Toinen Pyyhtiöiden merkittävä muutoliike Antrean pitäjästä on suuntautunut myös Vuoksea ylöspäin Siitolan kylään Vuoksen varrelle nykyisen Imatran alueelle 1700-luvun lopulla. Kylässä asui 1800-luvulla Pyyhtiöitä useissa taloissa. Toistaiseksi ei ole kuitenkaan pystytty selvittämään muuttivatko nämä Pyyhtiät suoraan Kuparsaaresta Siitolaan vai muuttiko joku tai jotkut edelleen Joutsenon Suokumaalta Siitolan kylään. Ensimmäinen kirjallinen havainto Pyyhtiöistä Siitolassa on vuodelta 1800, jossa mainitaan Pyyhtiän asuttama Siitolan torppa. Imatralla on edelleen Pyyhtiötä, joten nämä voisivat yrittää selvittää sukunsa taustaa paikallisista kirkonkirjoista.

Ilmo Pyyhtiä

Pekka Pekanpoika (s.1696) ja Valpuri Yrjöntyttä kasvattivatkin sitten melkoisen lapsikatraan, ainakin 12 lasta, joista vain Anna ja Valpuri kuolivat nuorina. Pojista vain Juhani eli koko elämänsä Antrean Kuparsaareissa.

Lähteet.

1 Aulikki Ylönen (1957), ”Jääsken kihlakunnan historia I vuoteen 1700”, Jääsken kihlakunnan historiatoimikunta.

2. Werner Tawaststjerna (1918-1920), ”Pohjoismaiden viisikolmatta vuotinen sota”, Suomalaisen kirjallisuuden seuran kirjapaino ja Helsingin sentraalikirjapaino.

Ilmo Pyyhtiä on sukuseuramme sukututkimuksen koordinaattori. Hän on esitellyt tutkimuksen tuloksia kaikissa sukutapaamisissamme. Ilmo on jutussa mainitun Kuparsaareen jääneen Juhani jälkeläinen seitsemännessä sukupolvessa.

JOUTSENON PYYHTIÄT KUUDEN VELJEKSEN JÄLKEläISIÄ

Suvussamme on kulkenut tieto, että esi-isämme ovat lähtöisin Antrean Kuparsaaresta. Oltiin myös sitä mieltä, että muut Joutsenossa asuvat Pyyhtiät eivät ole meille mitään sukulua. Sukututkimus paljasti, että ensimmäinen tieto piti paikkansa, toinen ei. Meillä kaikilla on yhteinen esi-isä 250 vuoden takaa.

Antrean Kuparsaareissa asuvan Pietari Pietarinpoika Pyhtiän 6 poikaa muuttivat Joutsenon Suokumaalle

"Kuusi Pyyhtiän veljestä muutti Kuparsaaresta Joutsenoon Suokumaan hoviin noin vuonna 1770. Tila oli jäänyt autioksi Ison vihan jälkeen, kun ruotsalaiset omistajat eivät pitäneet rajan läheisyydestä. Vain yksi veljessarjasta, Juhani, jäi Antreaan"

vuonna 1769. Tämän ajan olen päättellyt lasten syntymäaikojen ja – paikkojen perusteella. Veljekset olivat

Antti	s. 1720
Pekka	1723
Yrjö	1729
Matti	1733
Tuomas	1737
Esko	1741

He kaikki olivat avioituneet jo Antreassa asuessaan. Veljekset perheineen asuivat yhteistaloudessa, joka kirkonkirjoissa kulkee nimellä Suokumaa Gård tai Suokumaa Hof, eli Suokumaan tila, hovi, kartano.

Talo oli varsin vauras ja väki ahkeaa. Vuonna 1815 Johan Stichaeus teki virka- ja tarkastusmatkan Joutsenoon ja näkemänsä perusteella päätyi anomaan Keisariilliselta Suomen Talousseuralta huomionosoitusta Pyyhtiöiden tilalle. Palkintojen jako oli Talousseuran eräs tapa parantaa maanviljelyksen tilaa, mutta aivan pienistä ansioista niitä ei jaettu.

Stichaeuksen perusteluissa kuvataan, miten esimerkillisellä ja kiitettäv-

vällä tavalla tila on saatettu sellaiseen kuntoon, että sen vertaista saa turhaan hakea muualta Viipurin läänistä.

Isäntänä oli tuolloin Antti Pietarin poika, joka oli ollut isäntänä 1794 alkaen edeltäjänsä sairastuttua. Alamaisten muistiossa esitetään, että mikäli Keisarillinen Suomen Talousseura katsoo palkinnon myöntämisen oikeutetuksi, myönnettäisiin isännälle mitali rinnassa kannettavaksi ja kumppaneille hopeapikari "sopivalla kirjoituksella" yhteisesti osoitetusta ahkeruudesta. Sen jälkeen selvitetään tilan omaisuus:

- 2 tupaa, joista toinen 15 vuotta vanha ja nurkkinen sisäpuolelta 6 syltä neliössä eli noin 114 neliömetriä
- 2 riittä
- uusi sauna
- 24 kpl vilja- ja vaateaittoja, joista 12 aivan uusia ja hyvin sisustettuja
- vanhan myllyn lisäksi rakennettu uusi kotitarvikemylly varustettuna kivipadolla
- uusi paja
- muita vanhempia rakennuksia

Maatalouden harjoittamista varten tilalla oli avointa peltoa noin 20 hehtaaria, jota viljeltiin 3 vuorossa siten, että kolmasosa oli aina kesantona. Lisäksi oli 1,7 hehtaaria ohrapeltoa.

Eläimiä oli 12 hevosta, 33 "kytkettyä nautaa" ja 25 lammasta.

Suurimmaksi ansioksi luettiin peltosten ja niittyjen raivaus. Katsastuspöytäkirjan mukaan Antin aikana uutta peltoa raivattiin reilu 6 hehtaaria ja uutta niittyä "kovaan maahan ja suohon" 18 hehtaaria. Lisäksi kaivettiin uutta pelto-ojaa 6400 m, tehtiin uut-

ta kiviaitaa lähes 200 m ja kuivattiin uutta maata kolmesta rämeestä ja lammesta.^{1,2}

Muurainsuon kuivaamisesta olen kuullut, että isännät poistivat esteenä olevan kallion polttamalla sen päällä tulta ja kaatamalla vettä päälle, jolloin kallio halkesi ja vesi voitiin johdattaa suolta pois.

Vuonna 1923 otetussa kuvassa kirjoittajan isovanhemmat Juho Juhonpoika Pyyhtiä (1885-1940) ja Maria os. Rautio (1889-1966) Lapset: takana Soini (1913-1993), isän sylissä Martti (1917-1961) keskellä kirjoittajan äiti Aura (1919-1990) ja äidlin sylissä Hilikka (s. 1922). Perheeseen syntyi yhteensä seitsemän lasta, joista kolme kuoli pieninä. (Kuva Marjon perhearkistosta)

Yhteensä urakka vaati – rakennusten teko pois luettuna – 5000 miehistyöpäivää.

Anomuksen lopuksi Joutsenon kirkkoherra Gustaf Adolf Brunou todistaa, että Antti Pietarinpoika Pyyhtiä on hyvämaineinen, puhdas ja turmeltumaton talonpoika sekä hallitsee pienestä 44 hengen (26 työkykyistä ja 18 työkyvyttömistä) muodostamaa yhteiskuntaa patriarkaalisella arvokkuudella. Samanlaista on myös koko hänen talonväkensä.

Pitäjänpöytäkirja käsittelee asiaa syyskuussa runsaslukuisen yleisön läsnäollessa. Kenelläkään ei ollut huomaut-

Tuolla sähköpylvään paikkeilla sijaitsi Suokumaan Hovin päärakennus, näyttää Eino Pitkänen. Nykyisin tilalla asuu Eino lisäksi Ritva Lassila (os. Pyyhtiä). Pyyhtiän sukuseura vieraili tilalla viime vuoden sukukokousviikonloppuna.

tamista. Tosin Pyyhtiän yhtiömies soiden laskussa – Hietanen nimeltään – väitti, etteivät muutamat suot tulisi olemaan suureksikaan hyödyksi.

Seuraavana vuonna Keisarillinen Suomen Talousseura palkitsi isännän ja alaiset mitaililla ja hopeapikarilla.¹

Vielä 1820-luvulla Joutsenon Suokumaalla eli Pyyhtiöiden suurperhe, johon kuului 50 henkeä jossa 9 avio-
paria.¹

ISOJAKO

Joutsenossa suoritettiin isojako vuonna 1846-1849.

Vuonna 1846 Pyyhtiän tilan koko oli 784 hehtaaria, josta viljeltyä maata 115.8 hehtaaria, viljelykelpoista maata ja metsämaata 654.8 hehtaaria ja joutomaata 13.8 hehtaaria.

Vuonna 1849 tila halottiin 7 osaan. Viiden veljeksien perilliset saivat omat tiluksensa ja 2 osaa meni Laihia-nimisille.³ Heitä en ole pystynyt liittämään sukuun.

Osa tiluksista on edelleen perillisten hallussa, osa on siirtynyt vieraiden omistukseen. Vielä 1950-luvulla Suokumaalla oli ainakin 6 Pyyhtiän tilaa, mutta nyt on vähemmän.

SUKUHISTORIASTA

Pyyhtiän sukunimi esiintyy ensimmäisen kerran maakirjoissa vuonna 1549.¹

Nimen alkuperästä ei ole varmaa tietoa, mutta jotkut sukunimikirjat arvelevat sen juontavan sanoista pyhä, pyhittää.

Kuparsaaren ja Suokumaan kylän nimet esiintyvät ensimmäisen kerran vuonna 1544.¹

Suvussa lapsikuolleisuus on ollut suuri. Ei ole harvinaista, että yli puolet lapsista menehtyi pienenä.

Myös monet äidit kuolivat nuorina esim. synnytyksiin. Suurperheen etuna on ollut se, että orvotkin ovat tulleet hoidetuiksi.

On myös monta perhettä, joissa isät ovat kuolleet jo ennen nuorimmaisen syntymää. Joitakin hyvin iäkkäitäkin löytyy sen ajan tilastoihin nähden.

Eri sukuhaarojen kesken tehtiin lukuisia naimakauppoja

Sukututkimusta on helpottanut se, että 1700-1800-luvuilla liikkuvuutta on ollut vähän, koska esi-isät ovat olleet maanviljelijöitä. 1900-luvulla muuttoliike on kiihtynyt ja myös Joutsenon Pyyhtiöitä löytyy ympäri Suomea ja ulkomailta.

Sukututkimuksen yhtenä vaikeutena on ollut tapa käyttää samoja etunimiä sukupolvesta ja sukuhaarasta toiseen: Antti, Matti, Tuomas ja Pekka. On vaikea tietää kuka Antti Antinpoika on nainut kenetkin ja tässä piilee suuri virhemahdollisuus.

Suvun nimi oli 1500-luvulla Pyyhtiaine. 1600- ja 1700-luvuilla käytettiin muotoa Pyhtiä tai Pyyhtiä, mutta 1800-luvulla nimi vakiintui muotoon Pyyhtiä

Lisäksi osa Joutsenon kirkonkirjoista on tuhoutunut kirkon ja pappilan tulipaloissa.

Sukututkimus jatkuu. Vielä on moni asia selvittämättä ja virheellisyyksiäkin voi esiintyä. Viimeisestä sadasta vuodesta ulkopuolinen tutkija ei saa tietoa asiakirjoista, joten se alue pitää jokaisen sukuhaaran selvittää itse. Lisäksi perimätiedon ja muistojen tallettaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Marjo Tanninen

Kuvat: Reijo Orava

Marjo Tanninen on Joutsenoon muuttaneista veljeksistä Yrjön sukuhaaraa selittämässä sukupolvessa. Sukututkimusasiossa häneen saa yhteyden puh. 050-3791742.

marjotanninen@luukku.com

Lähteet:

1. Jääsken Kihlakunnan historia
2. Kopiot vanhoista asiakirjoista. Kouvolaan maanmittaustoimiston arkisto

PYYHTIÄT JOUTSENOSSA:

MAANVILJELYSTÄ JA KEISARILLISIA TUNNUSTUKSIA

Elvi Pyyhtiä (os: Nihtinen) kädessään Keisarillisen Suomen Talousseuran suvulle myöntämä hopeinen palkintopikari. (Kuva: Reijo Orava)

Vuonna 1815 myönsi Keisarillisen Suomen Talousseura Antti Pietarinpoika Pyhtiälle apulaisineen hopeapikarin palkinnoksi hänen uudisviljelyansioistaan. Kyseinen pikari oli nähtävillä kesällä 2005 tehdyllä retkellä Suokumaalla. Palkinnon myöntämiseen johtaneessa katselmuskirjassa, joka on päivätty 23.9.1815, mainitaan myös myllyrakennelma seuraavin sanoin:

Vanhan myllyn lisäksi on rakennettu uusi kotitarvemylly varustettuna kivi-
padolla, 15 syltä pitkä, 3 ½ kyynärää
korkea ja 4 kyynärää leveä, mikä kivi-
muuri tässä vain huomioidaan ja arvi-
oidaan seuraavasti päivätöitä 252 ja
pankin assignaatioita 189,00.

Kyseisen myllyn kivi on nykyään
Suokumaalla, Pyyhtiän (Onnelan)
pihalla koriste- ja muistoesineenä.
Kivi on nostettu ojasta, jossa se oli
mutaan vajonneena.

E.m. Antin jälkeläisistä myös Lallo-
mäen Antti harjoitti maanviljelystä
ammattinaan. Hän oli ensin Joutse-
non pappilassa pehtoorina, sitten
Tohmajärvellä Pekkulan kartanon
pehtoorina, jonka jälkeen Suitian kar-
tanossa Siuntiossa (nykyisin valtion
tutkimustila) ja viimeksi Pulsan maa-
talousoppilaitoksen tilan pitäjänä.
Tämän jälkeen hän palasi Suokumaal-
le kotitalalleen isännäksi veljensä Tuo-
maksen kuoltua.

Itse muistan lapsuudestani, miten
mukavaa oli vierailla naapureissa,
Pyyhtiöillä. Lallomäen Ukista muistan,
miten hän istui kiikkustuolissa ja sa-
noi: "Tules tuohon polvelle kiikku-
maan". Kun sitten istuin hänen polvel-
laan, kiusoittelee hän istuttavansa par-
ransiemiä sormineen minun leu-
kaani omasta harmaasta parrastaan.
Sitten hänellä oli tapana sanoa vai-

**"Keisarillisen Suomen
Talousseura myönsi vuonna
1815 Antti Pietarinpoika
Pyhtiälle apulaisineen
hopeapikarin palkinnoksi
hänen
uudisviljelyansioistaan."**

Pyyhtiän suvun myllyn kivi on nykyään Suokumaalla, Pyyhtiän (Onnelan) pihalla koriste- ja muistoesineenä. Kivi on nostettu ojasta, jossa se oli mutaan vajonneena (Kuva: Satu Putkisalonen)

molleen Edlalle, että haepas mamikka kammarista karamellia.

POSTIA ANTTI PYYHTIÄLLE

Olen kuullut kerrottavan, miten Onnelan ja Lallomäen isännät joutuivat aika ajoin kokoontumaan yhteiselle postilaatikon, kun tuli virallinen kirje, jossa oli saajana Antti Pyyhtiä. Oli nimittäin molemmissa taloissa sekä isä- että poika-Antit. Tällaiset kirjeet sitten avattiin yhdessä, jotta voitiin todeta kenelle neljästä Antista posti kuului.

PERUNKIRJA

Peltolassa Pyyhtiällä on tallessa 17.4.1900 päivätty perunkirja, jossa selvitetään Pärtty Heikinpoika Pyyhtiän omaisuus.

Kyseessä on 1/15 perintötilasta nro 1. Omaisuus koostui mm. seuraavista tavaroista sen ajan kirjoitusasua lainaten:

Rautakaluja: 1 halkosaha, 1 rautalapio, 1 vanha kirves, 1 vanha lantahan-ko, 2 haahlat, 2 viikatetta, 2 sirppiä, 1 kohvin poltin, 1 piejin rauta.

Listattuna oli tavaroita otsikoilla malmia, ajo ja työkaluja, savi, posliini ja lasikaluja (mm. 2 talterikkiä), koti-

"Kylässä oli neljä Antti Pyyhtiää. Viralliset kirjeet piti avata yhdessä ja selvittää sisällöstä, kenelle se oli tarkoitettu."

elukoita, puuastioita, joista mainittakoon juoma tynnör, taikina, juomatii-nu, maitopytty, juoma lasku, raanta ja ämpäri.

Lisäksi oli kupari ja läkkikaluja sekä Sen vainaan vaatteet, mm. sarkapalttu.

Tarvitsin äitini apua tulkkauksessa, esimerkiksi haahlat ovat rautakoukut, joilla ripustetaan pata tulen ylle. Raanta puolestaan on lypsyämpäri, jossa on kaatonokka varustettuna sihdillä. Lueteltuna oli miehen koko omaisuus mukaan luettuna ammatin harjoittamiseen tarvittavat välineet.

1940-luvun loppupuolella otetussa kuvassa edessä vasemmalla Margetta Pyyhtiä (1875–1952) vieressään poikansa Heikki Pyyhtiä (1895–1963) ja Heikin poika Eero Pyyhtiä. Takarivissä vas. Antti Pyyhtiä, Heikin tytär Helli Pyyhtiä, Heikin valmo Aino Pyyhtiä, tytär Lili Pyyhtiä ja Pentti Nihtinen (Kuva sukuarkistosta)

Lista olisi moninkertainen, jos lueteltaisiin nykypäivänä kenen tahansa tavarat. Talo ja maata jäi myös sekä talon rakentamisesta aiheutuneita velkoja.

Leskelle jäi myös alaikäiset lapset holhottavaksi. Leski, Margetta, oli kuitenkin sisukas nainen. Eräänä talvena oli niin paljon lunta, että hevoset eivät voineet vetää rekeä. Kotoa

olivat lehmitä heinät loppu, kauempana pellolla olevassa ladossa niitä kyllä oli. Ei auttanut Margetalle muu, kuin vetää metsän halki, mäen yli vesikellalla heiniä kotiin. Matkaa kertyi toista kilometriä suuntaansa.

Satu Putkisalo

Satu Putkisalo kertoi viime kesän sukujuhlissa värikkäästi Joutsenon Suokumaan Pyyhtiöiden elämästä. Satu on Joutsenoon muuttaneista kantaisista Eskon (s. 1741) sukuhaaraa seitsemännessä sukupolvessa. Kuva: Reijo Orava)

"KERTUN MATKATOIMISTO"**23 VUOTTA KOTISEUTUMATKOJA KUPARSAAREEN**

Armisen (os. Pyyhtiä) Kerttu on kuljettanut yli 2000 kotiseutumatkajaa Antreaan ja Kuparsaareen.

Ensimmäiselle matkalle kesällä 1983 osallistui matkanjohtajan ohella kaksi rohkeaa. He olivat Kertun veli Eero ja serkku, Kempin Erkki. Kuparsaaren matka tehtiin salaa vuokrautolla Viipurista. Sinne oli tultu luvalisella ryhmämatkalla.

-Tuolloin Kuparsaareissa ei ollut merkkiäkään ihmisistä. Oli vain lintujen laulua ja luonnonrauhaa. Se oli luonnontilainen ja koskematon. Sitä ei oltu raikattu, kuten kuvitelmissaan saattoi pelätä, kuvailee Kerttu.

Sen jälkeen Kertun järjestämiä matkoja kotikonnuille on ollut noin 110 ja niihin on osallistunut runsas 2000 henkilöä. Tarkat tilastot löytyisivät

"Ensimmäiseen matkaan vuonna 1983 liittyi Kertun voimakkain kokemus; Kuparsaari, kotimäki ja kotiranta nukkuivat prinsessa Ruususen unta. Nyt asiat ovat muuttumassa —huonompaan suuntaan."

Kerttu kotonaan Lopella. Taustalla Kertun muistikuvlensa perusteella maalautama taulu synnyinkodista Peltolasta Kuparsaareissa. Kädessään Kertulla on Kuparsaaren nuorisoseuran viime kesänä tuottama videoelokuva.

viisumihakemuksista, mutta niitä ei kiireinen Kerttu ole ehtinyt ynnäämään.

Kertun "asiakaskunta" on kuitenkin vain noin 400-500 henkilöä, koska melkein kaikki ovat käyneet retkillä useasti.

Paitsi, että matkustaminen on helpottunut, myös Antrea ja Kannas ovat muuttuneet kahdessa vuosikymmenessä ja Kertun mielestä huonompaan suuntaan. Alkuaikoina Antrean peltoja vielä viljeltiin. Kuparsaari nukui unohdettuna Ruususen untaan. Nyt pellot metsittyvät ja kotisaaren rannoille on alkanut nousta pietarilaisten "uusrikkaiden" kesämökkejä.

Mikä Kerttua sitten on innostanut matkojen järjestämiseen ?

- Juurien hakeminen ja esittely nuorille, vastaa Kerttu. Innostus ja verenveto on kyltymätön. Kerttu haluaisi käydä Kuparsaareissa vielä useammin.

Kaikki on Kertun mukaan mennyt hyvin. Matkoille lähteneet ovat niiltä myös palanneet. Ei ole ollut edes sairaskohtauksia. Veneetkin ovat epäilijöiden ihmeeksi pysyneet pinnalla.

Telttayöpymiset Kuparsaareissa alkoivat 1990-luvun alkuvuosina. Leirilämää liittyvät retkien ainoat ikävät kokemukset.

1990-luvun alussa eräs matkaryhmä joutui varkaiden uhriksi Peltolan niemessä. Kaikki telttojen ulkopuolelle jätetyt matkatavarat vietiin leiriläisten nukkuessa. Veli Risto jäi paljasjaloin. Kaikilla oli onneksi nukkuessaan jotain yllään ja passit taskussa tai muussa turvassa.

Toinen ikävä tapahtuma sattui viime kesän Kuparsaari-videon kuvausmatkalla. Vahvasti päihtynyt pietarilainen mafioso tuli kiusaamaan leiriläisiä, nytkin Peltolaniemessä. Tilanteesta selvitettiin ilman voimankäyttöä matkalaisten ja paikallisen luottomiehen Sergein maltin ansiosta.

Kertun matkatoimiston matkat jatkuvat niin kauan, kunnes joku tulee tilalle.

–Kyl mie jaksasin viel vaikk kymme vuotta, arvioi Kerttu. Jaksamista tarvitaan, sillä kukaan ei ole vielä pyrkinyt valtaamaan Kertun ”markkinoita”.

Innokkaimmiksi Kuparsaaren matkaajaksi Kerttu mainitsee Kirsti ja Kaino Aaltosen sekä serkkunsa Keijo Kempin.

Keijo on antanut Kertulle täydet

Kuparsaareen siirrytään nyt tavallisesti venekaravaanissa pitkin Vuoksea. Matkaa Kuukaupin sillalta kertyy rantautumispalkasta riippuen 10 ...15 kilometriä.

Malja kotiseudulle, kehottaa Kerttu. Kuohuviini kotirauniolla kuuluu kotiseutumatkajien perinteesiin. Kuva viime kesältä, jolloin Pyyhtiän sukuseura vieraili Kuparsaareessa. Retkelle osallistui erityisesti Joutsenon sukuhaaran Pyyhtiöitä, jotka palasivat 250 vuoden jälkeen sukunsa kantaisien synnyinkylään.

Tulevana kesänä Kerttu järjestää Kuparsaareen matkan
5.-7. kesäkuuta 2006
Lue lisää lehden takakannesta.

”Kyl mie toivosin, ett myö saatais Kuparsaar takasii.”

–Kyl mie toivosin, ett myö saatais Kuparsaar takasii, on Kertun vastaus, jonka ääneen lausuminen saa hänet liikuttumaan. Kerttu on pettynyt, kun Vuoksenrannan presidenttiehdokaskaan ei ole lähtenyt Karjala-kysymystä ajamaan.

Teksti ja kuvat: Reijo Orava

valtuudet omalta osaltaan siltä varalta, että ei pysty itse asioitaan toimittamaan tai kävelemään.

– Miut saatta kulettaa Kuparsaaree vaik paareill, on Keijo tokaissut.

Mikä on sitten Kertun hartain toive Kuparsaaren varalle?

Matkanjohtaja oppaana. Kuva Vilpurin kerrokselta kesäkuulta 2005. Vilpurin nähtävyydet kuuluvat aina kotiseutumatkan ohjelmaan.

SAIJAN PYYHTIÄN KOTITALOA ETSIMÄSSÄ

Eräänä keväisenä päivänä vuonna 2004 soitti serkkuni Anneli Kesanto ja tiedusteli: "Olinko halukas lähtemään Antrean? Kalevi suostuu nyt oppaaksi". Serkkuni Kalevi Lehtosta oli pyydetty Antrean matkalle usein. Hän kun oli nuori poika viimeisen kerran evakkoon lähdettäessä. - Loppuu sitten se marina, oli Kalevi todennut.

Niinpä sateisena aamuna 19.5.2004 odotti bussi meitä hollolalaisia valtatievarressa. Matkaan olivat sonnustautuneet saijalaiset serkkuni Anja Arvola miehensä Reinon ja tyttärensä Sarin sekä poikansa Jarin kanssa. Serkkuni Liisa Nieminen ja Leena Koho miehensä Martin kanssa. Serkkuni Anneli Kesanto, Pirjo Pyyhtiä ja Maija Lyyranen sekä serkuistani vanhin Kalevi Lehtonen ja allekirjoittanut vaimoni Railin kanssa.

Matka jatkui kohti rajaa kuulumisia kysellen. Meidän saijalaisten pappa Juhana Pyyhtiä oli viimeinen Korkea-ahon sisarusarjasta, joka oli asuttanut Korkea-ahon tilaa Kuparsaassa. Hän oli sitten hankkinut oman tilan Saijan kylästä Vuoksen rannalta. Tila sijaitsi pari kilometriä Kuorekosken sillalta ylävirtaan. Sieltä saivat äitimme ja isämme kotinsa ja heitä alettiin kutsua Saijan Pyyhtiöiksi. Tilan lähellä oli Antrean kivilouhimo Kuorekosken pysäkiltä johtavine sivuraiteineen. Venäläisiltä kivimiehiltä sisarukset oppivat venäjänkielen alkeet.

Isäni Heikki oli Saijan sisaruksista vanhin ja hän oli avioitunut ennen sotia asuen työpaikkansa takia Viipurissa Kalevan tiellä. Talvisodan kolmantena päivänä talo sai pommituksessa täysosuman ja vanhempani joutuivat Talvisodan loppuajan asustelemaan tilapäisasumuksissa. Evakkomatka suuntautui Lahteen ja sillä matkalla minä vuonna 1941 synnyin.

Jatkosodan rintaman edetessä saijalaiset pääsivät takaisin Antrean. Koska Viipurin koti oli hävitetty,

Serkukset Antrean aseman portallla. Vasemmalta Helmo Pyyhtiä, Anja Arvola, Anneli Kesanto, Pirjo Pyyhtiä, Liisa Nieminen, Kalevi Lehtonen, Maija Lyyranen ja Leena Koho.

isäni vuokrasi kotitilansa vieressä olleen Veijalaisen talon. Näitä paikkoja Saijan kantatila, Veijalaisen taloa ja Anjan, Liisan sekä Leenan kotitaloa - Niemisen paikkaa - olimme matkalla katsomaan.

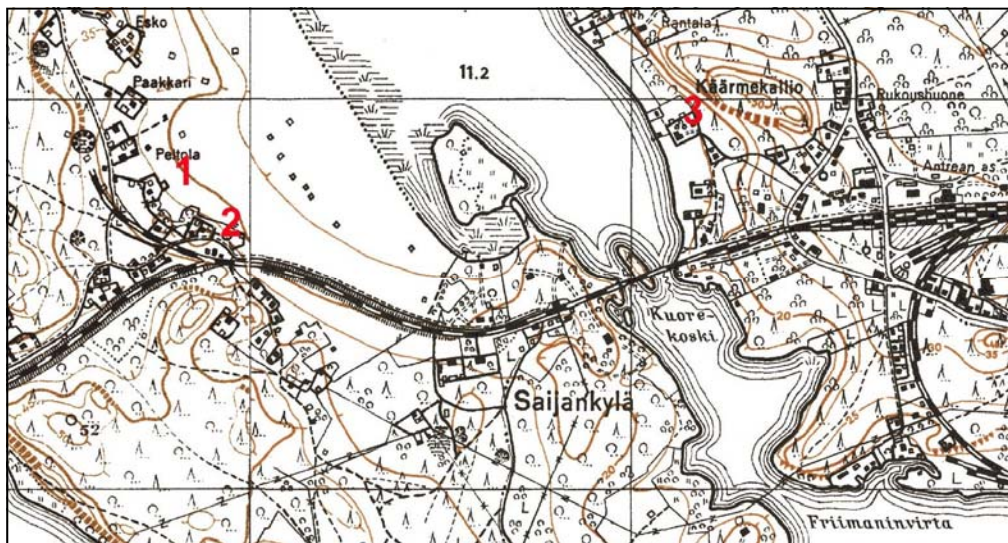
Raja ylitettiin tyypilliseen venäläiseen tapaan. Muodollisuuksista selvittyä matka jatkui kohti Viipuria iloisen puheensorinan vallitessa. Kaupungin läpi ajettaessa kuljettaja asiantuntevasti kertoi näkymiä. Papulan sillan jälkeen alkoi kuoppainen tieosuus kohti Antreaa. Kuukaupin silta ylitettiin jalkaisin ja miehet kertoilivat vanhan sillan sota-aikaisesta kohtalosta.

Antrean asemalla jalkauduttiin ja matkaa jatkettiin venäläistyneen kylätaajaman läpi kohti Vuoksen rantaa, missä Niemisen talon piti sijaita. Ja sieltä serkkujeni kotitalo löytyikin. Pihalla oleva kesäasukas kertoi talon olevan pietarilaissessa omistuksessa. Sari venäjänkieltä opiskelleena neuvotteli pääsyn taloon. Näky sisällä talossa lienee sisoksille ollut järkytys. Reino ilmaisi-

kin vaimolleen tuntemuksiaan, ettei hän mitään salia täältä enää löydä. Kiiteltämme joukko jatkoi matkaa Vuoksen rantaan. Sen pinta oli laskenut ja vesijättömaata oli tullut runsaasti. Taukoa vietettäessä ja venäläistä sokerilientä nauttien vitsailimme, että ranta tulisi paaluttaa uudelleen.

Viereiselle Kuorekosken sillalle noustessa näimme runsaasti sodan aikaisia pommikuoppia. Pommit eivät olleet osuneet siltaan. Rantapenkältä avautui upeat näkymät Kuorekoskeen ja Antrean vanhaan laivarantaan. Alajuoksulle oli rakennettu uusi maantieyhteys Saijan kylän puolelle. Tie johti radan ylityksen jälkeen kivilouhimon betonisen aidan vierustaa pitkin tehtaan portille. Vanhan ratavartijan mökin kohdalla Pirjo katseli aidan takaa näkyvää mäntyä. Oltiin Veijalaisen talon kohdalla. Lähdettäessä kiertämään betoniatiaa, paikalle ilmestyi vartija. Hänellä oli konepistoolin tilalla kännykkä. Sari taas selvittämään ryhmän aikomuksia ja meidät ohjattiin takaisin tehtaan portille. Paikalle saapui tehtaan johtoa. Hänelle selvitetiin joukolla, että halusimme nähdä vanhan kotimme. - Njet, oli vastaus. Kartasta vielä näytettiin, missä talot olisivat. Mäntykin oli jo nähty. - Ei, oli taas tiukka

"Saijan Pyyhtiöiksi kutsuttiin Korkea-ahon veljessarjan Juhanan jälkeläisiä. Saija sijaitsi Antrean asemalta pienen matkaa Viipuriin päin."

Kertomuksen tapahtumapaikat:
1) Pyyhtiän talo, 2) Veijalaisen talo ja 3) Niemisen talo. Saijan Pyyhtiöiden talot sijaitsivat alvan Vilpurin radan varressa. Pyyhtiöiden ja Veijalaisen talon kohdalla sijaitsee jutussa mainittu kivilouhimon tehdasalue. Ote vuoden 1938 topografikartasta.

vastaus. Apein mielin ja hiljaisina lähdimme ajamaan pois.

Paluumatkalla kävelimme kylätajan läpi kohti Kuorekosken pysäkkiä. Kalevi kertoili, kuka missäkin talossa oli asunut. Kuorekosken pysäkin kivijaloilla muistelin, että tästä oli äitini lähtenyt meidän veljesten kanssa evakkoon juhannusta ennen vuotta 1944.

Antrean kirkkomaalta kävimme etsimässä mummomme hautaa. Määrätietoisena Kalevi osoitti suuren kuusen juurelta hautapaikan. Laskimme muistokukat ja palkkasimme pari nuorta poikaa vartioimaan niitä varkailta.

Viipurin kauppahallissa ostoksia tehdessä vielä harmittelimme, ettemme olleet päässeet tehdasalueelle.

Niemisen kotipaikka oli onneksi löytynyt. Kotimatka sujui rutinoituneesti ja väsyneen mielialan vallitessa. Olihan pitkä matka tehty yhden päivän aikana.

TAKAISIN ANTREAAN

Minua jäi harmittamaan, ettemme olleet päässeet kivilouhimon aidan sisälle. Otinkin yhteyttä kollegaani Lappeenrannan palopäällikköön. Hän järjesti luvat Antreaan.

Reilu kuukausi myöhemmin lähdin Kerttu Armisen järjestämälle kotiseutumatkalle. Matkalaiset olivat pääasiassa muiden antreaalaisten sukujen edustajia. Ongelmia alkoi esiintyä heti rajalla, kun tullimaatuskäytäntöä juoksutti kuljettajaa puuttuvien leimojen takia. Myös sää muuttui yllättäen myrskyväksi. Kun venäläinen taksipalvelu

vielä ontui, olivat riittelyn ainekset valmiit. Torailu jatkui vielä kotimatkalta. Harmitti Kertun puolesta.

Oma matkani alkoi hotellin aulasta, kun ummikko venäläinen tuli minua noutamaan. Länsimaisella autolla matkattiin Antrean kivilouhimolle, jossa tehtaan apulaisjohtaja oli vastassa. Vuoden 1939 kartan perusteella etsimme kaivattuja kotipaikkoja. Ja nehan löytyivät. Pyyhtiän talon paikalla oli neljäkerroksinen tehtaan pääkonttori ja Veijalaisen talon paikalla oli varaston piha-alue. Vain kääkkärä mänty muistutti paikan sijainnista. Kävelimme Vuokseen johtaville poluille. Sinne oli ajettu kivimurskaa ja ne eivät enää olleet viljeltävissä.

Apulaisjohtaja esitteli auliisti koko tehdasalueen. Se oli suuri kivilouhimo, jossa jalostettiin kivituotteita ja louhittiin kivimurskaa erikoisjunilla edelleen muualle Venäjälle kuljetettavaksi. Kiittelin apulaisjohtaja ja annoin muistoksi vuonna 1939 karttanipun, joka häntä kovasti kiinnosti. Ystävällinen autonkuljettaja jätti minut kirkolle, jossa pitäjäjuhla oli parhaimmillaan. Mummomme haudalla poiketessa totesin, että serkkujen jättämä kukkalaite oli tehokkaasta vartiointista johtuen vielä paikallaan. Helteisessä säässä paluumatkalla poikettiin vielä Viipurissa ostoksilla. Raskas mutta antoisa kotiseutumatka oli loppu.

Kotona Kalevi lupasi toimittaa lisää Antrean kotimme tilakarttoja. Kalevi kuitenkin menehtyi yllättäen sairaskohtaukseen samana kesänä. Rauha Hänen muistolleen.

Heimo Pyyhtiä

Retkeläiset tauolla Niemisen rannassa. Kolmas vasemmalta Raili Pyyhtiä. Taustalla Kuorekosken rautatiesilta.

KUTSU SUKUSEURAN KOKOUKSEEN

Sukuseuran jäsenet kutsutaan sukuseuran kokoukseen

**kesäkuun 17. päivänä
2006 klo 14:00**

**Hotelli Linneaan
Riihimäelle.**

Tilaisuus alkaa sukujuhlalla klo 12.00. Kokouksen jälkeen tehdään bussiretki Lopelle. Tutustumme Pyyhtiän suvun maise-
miin sekä Lopen vanhaan kirk-
koon. Illanvietto saunan ja iltapalan merkeissä Erävismajalla. Paluu illalla hotelli Linneaan. Ilmoittautumiset viimeistään 2.6.2006 Kerttu Armiselle.

ESITYSLISTA

Aika: 17.6.2006 klo 14.00

Paikka: Hotelli Linnea,
Hämeenaukio 1, Riihimäki

ASIAT

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan puheenjohtaja ja sihteeri sekä kaksi pöytäkirjan tarkastajaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Hyväksytään edellisen vuoden toimintakertomus
5. Tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus. Vahvistetaan edellisen vuoden tilinpäätös
6. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille
7. Vahvistetaan hallituksen laatima toimintasuunnitelma ja talousarvio
8. Valitaan hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle
9. Valitaan kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa tarkastamaan alkaneen kalenterivuoden tilejä ja seuran hallintoa
10. Päätetään tulevana kalenterivuonna 2007 kannettavan jäsenmaksun suuruus
11. Päätetään muista kokouskutsussa mainituista asioista
12. Keskustellaan muista asioista
13. Kokouksen päättäminen

SUKUKOKOUKSEN OHJELMA 17.6.2006

17.6.2006	Lauantai
11.00	Ilmoittautuminen ja lounas, Hotelli Linnea, Hämeenaukio 1., Riihimäki
12.00	Sukujuhla
14.00	Sukuseuran kokous
15.00	Kahvi
16.00	Lähtö retkeilylle Pyyhtiän suvun maisemiin Lopelle. Tutustuminen Lopen vanhaan kirkkoon
19.00	Illanvietto Erävismajalla Lopella, sauna ja uintimahdollisuus (pyyhe mukaan)
22.00	Saapuminen hotellille
18.6.2006	Sunnuntai
7.00-10.00	Aamiaisen ja kotiinlähtö

**SUKUKOKOUS
ILMOITTAUTUMISET JA MAKSUT**

Paketit ja hinnat::	
1. Kokouspaketti: kokous, lounas ja kahvi	31 €
2. Kokouspaketti ja hotellimajoitus Hotelli Linneassa, la- su, (sisältää aamiaisen)	70 €
3. Bussiretki Lopelle lauantaina (sisältää iltapalan)	noin 15 €

Kokoukseen ja retkelle ilmoittaudutaan Kerttu Armiselle. Huonevaraus on tehtävä itse suoraan hotelliin.

Määräaika molemmille on **2.6.2006 mennessä**.

Pakettien 1 ja 2 maksut maksetaan suoraan hotelliin. Bussiretken maksu kerätään matkan aikana.

**Ilmoittautuminen
2.6.2006 mennessä
Kerttu Armiselle
(019) 440 255 tai
040 831 5521
Huonevaraus
suoraan hotelliin
019 - 7721**

TOIMINTAKERTOMUS 2005

KOKOUKSET

Sukuseuran kokous ja sukujuhla pidettiin Lappeenrannassa, Hotelli Lappeessa 11.6.2005. Kokoukseen osallistui noin 70 henkilöä. Kokouksen jälkeen tehtiin retki Joutsenoon suvun asuinseuduille, jossa Pyyhtiötä on elellyt 1700-luvulta lähtien. Ohjelma jatkui kotiseutumatkalla Kuparsaareen 12.-13. 6.2005

Kuparsaaren Pyyhtiät –sukuseuran jäsenmäärä joulukuun 2005 lopussa oli 115.

HALLITUS

Hallitukseen kuuluivat alkuvuodesta Marja-Leena Andersin, Kerttu Arminen, Reijo Orava, Aarne Pyyhtiä, Anneli Kesanto, Ilmo Pyyhtiä, Jarmo Pyyhtiä, Yrjö Pyyhtiä ja Hannele Porkka. Hallitus kokoontui ennen sukukokousta kaksi kertaa.

Kaksi viimeksi mainittua hallituksen

jäsentä olivat sukukokouksessa erovuorossa ja heidän tilalleen hallitukseen valittiin Sirpa Pyyhtiä ja Satu Putkisalo.

Uusi hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Reijo Oravan, varapuheenjohtajaksi Ilmo Pyyhtiän, sihteeriksi Jarmo Pyyhtiä ja rahastonhoitajaksi Satu Putkisalon. Uusi hallitus kokoontui vuonna 2005 kaksi kertaa.

TOIMINTA

Kerttu Arminen järjesti kotiseutumatkan Kuparsaareen ja Viipuriin. Sukututkimusta on jatkettu, Joutsenon haaran mukaantulo toi yli 400 uutta nimeä sukututkimusohjelmaan. Sukututkimusryhmään ovat kuuluneet Ilmo Pyyhtiä, Marjo Tanninen, Aarne Pyyhtiä ja Riitta Pyyhtiä. Valokuvien, tarinoiden ja muun perinteen kerääminen sukujulkaisua varten on jatkunut. Sukulehti ilmestyi 15.3.2005. Suku-

seura ylläpitää myös leikekirjaa (Sirpa Pyyhtiä) ja kotisivuja internetissä. Jäsenhankinta jatkui. Vuoden 2006 sukukokouksen suunnittelu- ja järjestelytyö sekä sukulehden seuraavan numeron toimittaminen ovat myös kuuluneet vuoden 2005 toimintaan.

TALOUS

Tilikauden tulos osoittaa 454,83 € ylijäämää, jonka hallitus esittää lisätäväksi seuran omaan pääomaan. Varoja kerätään sukukirjan julkaisua varten sekä toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen, kuten sukulehden julkaisuun ja postitukseen.

TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen hoidetaan keskitetysti postittamalla jäsenille maaliskuussa Pyyhtiän sukulehti – lehti. Seuran kotisivut toimivat edelleen osoitteessa www.kolumbus.fi/tili.orava/pyyhtia.

Hallitus

KUPARSAAREN PYYHTIÄT –SUKUSEURAN TILINPÄÄTÖS

TULOSLASKELMA
1.1.2005– 31.12.2005

Varsinainen toiminta	
Jäsenmaksutuotot	990,00
Muut tuotot	15,00
Postikulut	-27,65
Jäsenlehti	-271,04
Kokouskulut	-198,60
Sukujuhlakulut	-119,30
Muut kulut	-55,00
Tuottojäämä	452,71
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	
Korkotuotot	2,12
Tuottojäämä	2,12
Tilikauden ylijäämä	454,83

TASE
31.12.2005

Vastaavaa	
Vaihtuvat vastaavat	
Pankkitili; Nordea 115835-130267	1110,32
Vastaavaa yhteensä	1110,32
Vastattavaa	
Oma pääoma	
Edellisten tilikausien ylijäämä	335,49
Tilikauden ylijäämä	454,83
Vieras pääoma	
Siirtovelat	
Ainajäsenmaksut	320,00
Vastattavaa yhteensä	1110,32

"Tilinpäätöksen ylijäämällä kerätään varoja sukujulkaisun tuottamiseen."

Satu Putkisalo
rahastonhoitaja

TOIMINTASUUNNITELMA
2007

- Sukukokous 2007 Lahden seudulla 9.6.2007
- Sukututkimuksen jatkaminen
- Perinnekeräyksen jatkaminen
- "Pyyhtiän sukulehti" julkaistaan maaliskuussa 2007
- www-kotisivujen ylläpito
- Sukujulkaisun suunnittelun jatkaminen
- Kerätään varoja sukujulkaisua varten
- Hallitus toteuttaa säännöissä todetut hallinnolliset tehtävät

TALOUSARVIO 2007

	2007	<u>Toteutunut</u> <u>2005</u>
Jäsenmaksutuotot	1000	990
Muut tuotot, mm. lahjoitukset	0	15
Tuotot, €	1000	1005
Tiedottaminen, jäsenlehti	400	271
Kokouskulut, hallitus	200	198
Muut kulut	70	55
Kulut, €	770	452
Ylijäämä, €	330	455
Vuoden 2006 budjetoitu ylijäämä	290	
Oma pääoma tilikauden lopussa	1410	790

KARJALAN
KUNNAILLA

Jo Karjalan kunnilla lehtii puu,
jo Karjalan koivikot tuuhettuu.
Käki kukkuu siellä ja kevät on,
vie sinne mun kaihoni pohjaton.

Mä tunnen vaaras' ja vuoristovyös'
ja kaskies' sauhut ja uinuvat yös'
ja synkkäin metsies' aarniopout
ja siintävät salmes' ja vuonojen
suut.

Siell' usein matkani määrätöin
läpi metsien kulki ja näreikköin,
Minä seisoin vaaroilla paljain päin,
missä Karjalan kauniin eessäin
näin.

Trad.

KARJALAISTEN
LAULU

Suloisessa Suomessamme
oisko maata armaampaa,
kuin on kaunis Karjalamme,
laulun laaja kotimaa!
:,: Lauluna sen kosket kuohuu,
järven aallot loiskuaa,
säveleitä salot huokuu,
ikihongat humajaa. :,:
Ei oo meillä rikkautta
eikä maamme viljavaa,
vaan on laulun runsautta,
kylvämättä kasvavaa;
:,: sit' ei pane Idän halla
eikä Pohjan pakkaset,
se ei sorru sortamalla,
sitä ei lyö rakehet. :,:
Konsa vaino Suomeamme
kovin kourin koittelee,
silloin kurja Karjalamme
Suomen surut soittelee.
:,: Ja kun onnen päivän koitto
Suomellen taas sarastaa,
silloin riemun suuri soitto
Karjalasta kajahtaa! :,:
P.J. Hannikainen

Ota tämä lehti mukaan
sukukokoukseen.
Tästä löytyvät ohjelmat,
aikataulut ja
kokousaineistot.

Konsa vaino Suomeamme
kovin kourin koittelee,
silloin kurja Karjalamme
Suomen surut soittelee.
:,: Ja kun onnen päivän koitto
Suomellen taas sarastaa,
silloin riemun suuri soitto
Karjalasta kajahtaa! :,:
P.J. Hannikainen

KUVAT JA TARINAT TALTEEN SUKUKIRJAA VARTEN

Sukuseuran perinnekeruuta hoitaa hallituksen jäsen Sirpa Pyyhtiä.

Valokuvien osalta olisi tärkeää, että kuviin liittyy selostusteksti. Kuka tai ketä kuvassa on? Missä, milloin ja mitä kuvassa tapahtuu? Ota Sirpaan yhteyttä ja sovi aineiston toimittamisen yksityiskohdista. Yhteystiedot: Sirpa Pyyhtiä, Kauppakartanonkatu 8 A 16, 00930 HELSINKI, puh 041 5304919.

Ohessa esimerkkejä seuran arkistoista.

Toivo Pyyhtiän muistelmat jatkosodan ajalta löytyvät myös seuran kotisivuilta osoitteesta: <http://www.kolumbus.fi/tili.orava/pyyhtia/kuvia.html>

Ota sukkokokokseen mukaan kuvia ja muuta perinneaineistoa. Sirpa on niistä kiinnostunut

Toivo Pyyhtiä

KEN TÄSTÄ KÄY
SAA KAIKEN TOIVON HEITTÄÄ

Ylikersantti Toivo Pyyhtiän muistelmia jatkosodan rintamataisteluista konekiväärimiehen silmin nähtynä

KUPARSAARI -HOPEISEN VUOKSEN HELMI

Lopella toimiva Kuparsaaren nuorisoseura on tuottanut videoelokuvan Kuparsaaresta. Elokuvan on käsikirjoittanut, ohjannut ja kuvannut kupar-

saarelaista sukujuurta oleva **Jukka Kemppi**. Elokuvan pohjatietona on käytetty Kuparsaaren kylähistoriikkiteosta. Kuvaukset tehtiin viime kesänä.

Elokuvan julkaisuformaatti on DVD tai VHS. Sen voi tilata Kerttu Armiselta. Hinta 25 € + postikulut. Yhteystiedot sivulla 2 tai 14.

AJO-OHJE HOTELLI LINNEAAN RIIHIMÄELLÄ

Lähetäjä:

*Kuparsaaren Pyyhtiät -
sukuseura*

Kuparsaaren Pyyhtiät -sukuseura
c/o Reijo Orava
Purupolku 4
01900 NURMIJÄRVI
Puhelin: 0500 420 810
E-mail: reijo.orava@riista.fi

KOTISEUTUMATKA KUPARSAAREEN

Kerttu Arminen järjestää tulevana
kesänä kotiseuturetken Viipuriin ja
Kuparsaareen 5.-7. kesäkuuta 2006

Matka on tarkoitettu kaikille Kupar-
saaresta kiinnostuneille.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset viimeis-
tään 30. maaliskuuta 2006 puheli-

mitse Kerttu Armiselle
(019) 440 255 tai 040 831 5521.

Matkalle tarvitaan passi ja ryhmä-
viisumi. Viisumien hakua varten pitää
toimittaa Kerttu Armiselle kopio
passin kuvasivusta 15. huhtikuuta
2006 mennessä. Osoite on:
Taarinrinne 4 as. 3, 12700 LOPPI.

Kuparsaari on nykyisin melko luon-
nontilainen. Osa matkasta tehdään
pienillä moottoriveneillä. Siksi mat-
kalle tarvitaan veneilyliivit ja retkeily-
varusteet: Retkeilyasu, kumisaap-
paat ja sadevarustus sekä selkäreppu
eväiden ja muiden tarvikkeiden
kuljetukseen on tarpeen.

Maksa jäsenmaksu tällä pankkisiirrolla - KÄYTÄ VIITENUMEROA

Maksa heti, ettei unohdu. Kiitos!

Saajan pankki	Nordea 115835-130267	PANKKISIIRTO Jäsenmaksu vuodelta 2006
Saaja	Kuparsaaren Pyyhtiät -sukuseura	
Maksaja		
		Viitenumero:
Tili		Eräpäivä
		10 €